

Samhällets Styvbarns upprättelseförslag 28 juni 2010

Förbundsstyrelsen beslöt den 8 maj 2010 att sammanställa ett förslag om utformning av upprättelsen. Två ledamöter i styrelsen fick i uppdrag att ta fram ett upprättelseförslag och arbetsutskottet fick i uppdrag att ta ställning till förslaget och sedan insända det till Upprättelseutredningen. På hemsidan bad vi medlemmarna sända in sina förslag och idéer. Det förslag som togs fram gick sedan ut till styrelsens ledamöter som ställde sig bakom förslaget. Det antogs därefter av arbetsutskottet i förbundsstyrelsens namn den 28 juni 2010 och överlämnades omedelbart till Upprättelseutredningen.

Förslaget har följande utseende:

Till Kerstin Wigzell, upprättelseutredningen

Riksförbundet för Samhällets Styvbarn träffade upprättelseutredningen den 22 mars 2010 och lämnade då synpunkter på upprättelsen, samt meddelade att vi återkommer med ett detaljerat förslag senare. Här nedan finns det förslag till upprättelse som därefter diskuterats och antagits av Samhällets Styvbarns förbundsstyrelse den 28 juni 2010.

Upprättelseförslag

Den pågående *Utredningen om vanvård i den sociala barnvården* har lämnat skakande belegg för den vanvård och de övergrepp som många barn och ungdomar utsattes för under omhändertagande i samhällets regi (Vanvård i social barnvård under 1900-talet, SOU 2009:99).

Regeringen har därför tillsatt en *Upprättelseutredning* (Dir. 2010:15) till vilken vi lämnar följande förslag om hur upprättelse för de vanvårdade ska utformas.

SAMMANFATTNING

Av de frågor Upprättelseutredningen har att utreda tar vi här upp dem som handlar om upprättelse och återkommer vid ett senare tillfälle till frågan om dagens omhändertaganden.

Upprättelsen ska omfatta vuxna som utsattes för vanvård och övergrepp under den tid de som barn var omhändertagna av samhället. Upprättelsen ska enligt vår mening omfatta alla vars fall är preskriberade.

Upprättelsen ska ske i form av en officiell ursäkt, framförd av statsministern vid en speciell ceremoni, och en gottgörelse, bestående av såväl individuell som kollektiv kompensation. Den individuella kompensationen utgörs av en ekonomisk ersättning till den enskilde. Den kollektiva kompensationen utgörs av åtgärder riktade till vanvårdsgruppen som helhet och till samhället.

Riksdagen stiftar en Lag (20XX:XX) om ersättning till vanvårdade inom samhällets barnavård, medan regeringen fattar beslut om upprättande av de instanser som krävs för detta och anslår erforderliga medel i budgeten.

Kostnaden för hela upprättelsen beräknas till 2,0-4,0 miljarder SKR under en period på 5 år.

Upprättelsefrågorna

Av de frågor som Upprättelseutredningen har att besvara berör vårt upprättelseförslag följande:

- Hur kan en upprättelseprocess och ett erkännande av det som hänt dem som utsatts för vanvård och övergrepp i den sociala barn- och ungdomsvården ges en lämplig ceremoniell inramning?
- Behöver åtgärder för upprättelse vidtas utöver det som sker genom Utredningen om dokumentation och stöd till enskilda som utsatts för övergrepp och vanvård i den sociala barnvården (S 2006:05)?
- Hur kan befintliga åtgärder för rehabilitering bättre komma dem till del som utsatts för vanvård och övergrepp i den sociala barn- och ungdomsvården?
- Kan och bör ekonomisk ersättning lämnas till dem som utsatts för vanvård och övergrepp och hur ska ett system för sådan kompensation i så fall utformas på ett rättssäkert sätt?
- Vad kostar detta? I de fall att Upprättelseutredningens förslag medför ekonomiska kostnader, så ska dessa enligt direktivet dels beräknas, dels en finansiering av dessa föreslås.

Vi fokuserar i detta förslag på upprättelsen och kommer vid ett annat tillfälle att återkomma till frågan om hur vanvård idag ska förebyggas.

Upprättelsens omfattning

Upprättelse för vad? Upprättelse ska enligt vår mening ges dem som utsattes för vanvård och övergrepp under den tid de som barn varit omhändertagna av samhället.

- Upprättelsen avser den vanvård och de övergrepp som barn och ungdomar utsattes för när de var omhändertagna av samhället. Denna vanvård och övergrepp var inte sanktionerad i lag. Den var förbjuden. För att fastställa att vanvård och övergrepp ägt rum räcker det enligt vår mening med det kriterium som Vanvårdsutredningen arbetat med, den narrativa sanningen, alltså de vanvårdades egna berättelser (SOU 2009:99, s. 331ff). De som berättar om vanvård och övergrepp har utsatts för detta. Erfarenheterna från Irland och Norge visar att de enstaka lycksökare som försöker erhålla kompensation utan att ha varit utsatta för vanvård eller övergrepp avslöjas.
- Upprättelsen avser inte själva omhändertagandet. Det är svårt att i efterhand bedöma om ett omhändertagande var riktigt eller felaktigt.

Upprättelse för vem? Upprättelse ska kunna ges åt dem som idag är vuxna och vilka som barn vanvårdades när de var omhändertagna på någon av följande grunder:

- enligt lagen (1902:63) om fosterbarns vård,

- enligt lagen (1902:67) angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn,
- enligt lagen (1924:361) om samhällets barnavård (trädde i kraft 1926),
- enligt lagen (1960:97) om samhällets barnavård,
- enligt socialtjänstlagen (1980:620),
- enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU),
- enligt socialtjänstlagen (2001:453),
- enligt annan lag, förordning eller föreskrift som använts vid myndighets omhändertagande av barn,
- omhändertagande med myndighets medverkan utan stöd av lag.

Tidsomfång: Enligt direktiv 2010:15 omfattar Upprättelseutredningens uppdrag dem som utsatts för vanvård och övergrepp under perioden 1920-1980.

- Samhällets Styvbarn anser att slutåret 1980 är för tidigt satt. Som vi förstår det, så sattes detta årtal slentrianmässigt på grundval av de år Socialstyrelsens pilotundersökning omfattade. Vanvårdsutredningen har intervjuat vuxna som varit omhändertagna under sent 1990-tal, och vars vanvård nu är preskriberad. Det är vår bestämda uppfattning att upprättelsen inte kan göra halt vid 1980, utan måste omfatta alla vars vanvård är preskriberad.
- Upprättelsen omfattar inte fall av vanvård och övergrepp som ännu inte preskriberats. För dessa fall finns möjlighet att väcka talan i domstol.

En officiell ursäkt

De vanvårdade behöver höra samhällets främsta företrädare framföra samhällets kollektiva ursäkt för övergreppen och vanvården, för försummelsen och stigmatiseringen, för att man inte såg barnens lidande, för att man inte kom till barnens undsättning. De vanvårdade behöver få höra av samhällets främsta representanter att det inte var barnens fel. De behöver få höra att samhället erkänner och tar sitt ansvar för barnens lidande.

- Vi föreslår att en officiell ursäkt framförs till de vanvårdade i ett tal av statsministern vid en värdig och offentlig ceremoni i riksdagshuset eller i Stockholms stadshus. Ursäkten ska vara ovillkorlig och framföras utan förbehåll.
- Den officiella ursäkten ska också skriftligen framföras till var och en vanvårdad som är känd av Vanvårdsutredningen, eller senare blir känd genom att erhålla kompensation.
- Till ceremonin ska först och främst de vanvårdade inbjudas, men också representanter för riksdag, landsting och kommuner, samt för politiska partier och intresseorganisationer. Vanvårdade utanför Stockholm ska få ersättning för resa till ceremonin.
- Samhällets Styvbarn rekommenderar att statsministerns tal innehåller bland annat följande:
 - det officiella Sveriges ursäkt, alltså en ursäkt framförd i statens och samhällets namn, med användande av ordet "ursäkt".
 - att ursäkten omfattar vanvård, försummelse och övergrepp under den tid de vanvårdade varit omhändertagna av samhällets barnavård. Ursäkten bör också

omfatta den stigmatisering och det utanförskap som många av de vanvårdade fått leva med under resten av sina liv.

- att staten, landstingen och kommunerna bär ansvaret för att vanvården kunde pågå under så många decennier.
 - att vanvården av och övergreppen mot samhällets mest försvarslösa, mot barnen, hör till de mörkaste sidorna i Sveriges historia.
 - att regeringen avser att lägga proposition i riksdagen om gottgörelse, en individuell och kollektiv kompensation, till dem som utsatts för vanvård, försumelse och övergrepp inom samhällets barnavård.
 - samhällets tack till de vanvårdade som genom sina berättelser upplyst samhället om denna mörka fläck i dess historia.
 - ett tack till alla de vanvårdade som trots vanvården och övergreppen har blivit aktiva samhällsmedborgare, arbetat, fostrat barn och betalat skatter. Statsministern bör uttala att de vanvårdade är värda respekt och tacksamhet för vad de gjort för det samhälle som svek dem.
- I samband med ceremonin ska en tyst minut hållas för de vanvårdade som inte längre lever.
 - Ceremonin ska vara fri från partipolitiska och religiösa inslag.
 - Media ska få bevaka ceremonin, men åläggas återhållsamhet. Vanvårdade som besöker ceremonin ska inte behöva riskera skandaljournalistik.

Gottgörelse

Ursäkten och erkännandet av ansvar ska följas av gottgörelse till de idag vuxna som utsattes för övergrepp och vanvård. Kompensation till brottsoffer är ett vanligt inslag i alla rättssamhällen. Vanvården och övergreppen är i de flesta fall preskriberade, och brottsoffren kan därför inte få gottgörelse genom domstol.

Staten bär, genom riksdagens roll som lagstiftare och statliga instansers ansvar för tillsynen av de barnavårdande institutionerna, det yttersta ansvaret. Staten måste därför ta på sig ansvaret för att de vanvårdade gottgöres. Om staten vill dela kostnaden med kommunerna, så är det en fråga som staten får ta med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). De vanvårdade ska inte behöva ansöka på två, tre eller flera ställen.

Vi vill att upprättelsen ska bli början till en försoning. Samhället behöver gå vidare och sträva efter att inte upprepa sin försumlighet. De vanvårdade behöver ett avslut, för att kunna gå vidare och sträva efter att leva sina liv fria från det förflutna.

Vi föreslår att gottgörelsen sätts i verket på följande sätt:

- Regeringen lägger i riksdagen proposition om en Lag (20XX:XX) om ersättning till vanvårdade inom samhällets barnavård. (Jämför hur de tvångssteriliserade fick ersättning.)
- Regeringen anslår i kommande budgetar ett tillräckligt stort belopp till gottgörelse (ett belopp som täcker individuell och kollektiv kompensation).

Gottgörelsens utformning

Gottgörelsen ska bestå av individuell kompensation, riktad till enskilda vanvårdade, och kollektiv kompensation, riktad till vanvårdsgruppen och samhället. Vi föreslår att detta ordnas på följande sätt:

- En *förtroendekommitté* av jurister, politiker och representanter för frivilligorganisationer och för de vanvårdade inrättas, vilken ska ha allmän översikt över arbetet med individuell och kollektiv kompensation. Denna förtroendekommitté utformar förslag till ersättningsnivåer för olika slag av vanvård, övergrepp och försummelse; nivåer som sedan fastställs av regeringen eller av instans till vilken regeringen delegerat denna rätt. Förtroendekommittén kan inte överpröva beslut om ersättningsnivå i enskilda fall. Kostnaderna för förtroendekommitténs arbete tas ur den kollektiva kompensationen.
- Staten inrättar en *upprättelseavdelning under justitiekanslersämbetet*, med uppgift att handha ansökningar om individuell kompensation. Till denna avdelning utser regeringen av båda parter (staten och de vanvårdade) accepterade domare (t.ex. från Högsta Domstolen) och politiker (t.ex. avgångna partiledare), vilka i *tremannanämnder* (plus en suppleant) avgör ersättningsnivåer i de enskilda fallen. Ordföranden i en nämnd ska vara domare. Nämndernas ledamöter har tystnadsplikt om de enskilda fallen. Regeringen föreslår riksdagen att en särskild paragraf införs i Sekretesslagens (1980:100) 7 kap. för att reglera detta. Dessa tremannanämnder utgör högsta instans och deras beslut ska inte kunna överklagas. Kostnaderna för upprättelseavdelningens arbete tas ur den kollektiva kompensationen.
- Tremannanämndernas överläggningar är slutna, och de fattar sina beslut på basis av skriftliga ansökningar. Nämnden ska hålla muntlig förhandling om sökanden begär det och det inte är uppenbart obehövligt. Muntlig förhandling hålls inom stängda dörrar om inte den sökande begär offentlig förhandling. Om det kan antas att det vid en sådan offentlig förhandling kommer att lämnas uppgift om annan person för vilken det gäller sekretess enligt 7 kap. sekretesslagen (1980:100), får ordföranden vid förhandlingen besluta att förhandlingen ska hållas inom stängda dörrar.
- Vi vill inte se att de vanvårdade ska behöva göra flera ansökningar, alltså till både stat och en eller flera kommuner. Ersättning och ansökan om ersättning bör därför hanteras av staten på det sätt vi här föreslår. Om staten har behov av att fördela kostnaden mellan stat och kommuner, så får staten reglera det i överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Den individuella kompensationen

Den *individuella* kompensationen består av en ekonomisk ersättning till enskilda, för den vanvård, de övergrepp och den försumlighet som de utsattes för när de var omhändertagna av samhället som barn.

- Vi begär inte individuell kompensation för själva omhändertagandet. Det är svårt att i efterhand avgöra om omhändertagandet var riktigt eller felaktigt.
- Vi begär inte heller individuell kompensation för händelser eller livssituationer efter att omhändertagandet upphörde. Vi kan visserligen på goda grunder anta att vanvården var en orsak till att många vanvårdade fick en sämre livssituation, med psykiska problem, med arbetslöshet, alkoholism, narkomani, kriminalitet, eller enbart en sämre social standard. Men sådant kan också drabba dem som växer upp med biologiska föräldrar. Många vanvårdade har också kunnat skapa sig ett genomsnittligt normalt liv i

samhället. Det går därför inte att avgöra i vilken grad vanvården varit orsak till den vuxna individens livssituationen. Därför kräver vi ingen individuell kompensation för följder av vanvården i vuxenlivet. Däremot ska dessa följder ingå i ursikten (se ovan), samt vara föremål för kollektiv kompensation (se nedan).

- Till grund för bedömning av rätten till ersättning läggs en ansökan från den enskilde, samt dokumentation som visar att den enskilde varit omhändertagen som barn. Om inte den sökande har tillgång till dokumentationen ska upprättelseavdelningen inhämta denna från stat, landsting eller kommuner.
- Ett speciellt formulär tas fram för ansökan om individuell kompensation. Formuläret ska vara begripligt för den enskilde.
- Om den vanvårdade av demens eller annan orsak inte är kapabel att själv göra ansökan, så kan anhörig göra ansökan.
- Till grund för bedömning av den individuella ersättningens storlek läggs de intervjuer som gjorts av vanvårdsutredningen. Den enskilde ska vid sin ansökan om ersättning bifoga kopior av intervjureferatet. Dessa intervjureferat ska kunna kompletteras av den enskilde vid ansökan om ersättning. De som inte intervjuats av vanvårdsutredningen ska vid ansökan om ersättning inkomma med skriftliga berättelser om den vanvård eller övergrepp de utsatts för. Utrymme för detta ska finnas på formuläret.
- Den individuella kompensationen utgår för olika slag av vanvård, försummelse och övergrepp, i enlighet med den kategorisering av vanvård som Vanvårdsutredningen gjort i sitt delbetänkande (SOU 2009:99, s. 126-134).
- Fastställandet av den enskilde individens ersättning tillgår så att ersättningen för olika slag av vanvård, övergrepp och försumlighet adderas till en sammanlagd ersättning.
- Vid fastställande av kompensationen ska det vägas in om vanvården varit långvarig eller om övergreppen varit upprepade.
- Som riktmärke för ersättningsnivåer tas de samlade ersättningsnivåerna i Norge. De svenska ersättningsnivåerna ska alltså motsvara den sammanlagda statliga och kommunala ersättningen i Norge.
- Regeringen fattar ett speciellt beslut om att den individuella ersättningen inte ska beskattas, inte kunna utmätas, och inte räknas som inkomst för den som uppbär bidrag från stat, landsting, kommun eller arbetslöshetskassa (häri inbegripes försörjningsstöd, sjukpension, sjukersättning, bostadsbidrag, arbetslöshetsersättning och liknande). Om det anses nödvändigt kan detta inkluderas i Lag (20XX:XX) om ersättning till vanvårdade inom samhällets barnavård.
- Från den individuella kompensationen avräknas ersättning som staten tidigare kan ha betalat ut för vanvård och övergrepp.
- Den som tar emot individuell kompensation förbinder sig att inte vidare kräva ersättning för det som kompensationen avser.
- Den individuella kompensationen ska vara personlig och inte kunna överlåtas.
- Avlider sökanden efter att en ansökan inkommit, tillfaller ersättningen dödsboet. Denna bestämmelse ska också tillämpas för dem som intervjuats om vanvård och övergrepp av Vanvårdsutredningen, men avlidit innan lagen om upprättelse antagits.

- Ett sista datum för ansökan om ersättning fastställs. De vanvårdade ska ha minst fem år på sig, efter lagens antagande, att ansöka om ersättning. Under denna tid ska staten regelbundet, i press, radio, tv och på internet, upplysa om möjligheten att söka ersättning. Detta ska också annonseras på landets socialkontor, äldreboenden och andra statliga, regionala och kommunala institutioner.
- Ansökningar, bedömningsunderlag och beslut om kompensation hemligstämplas, så att den enskilde vanvårdades identitet skyddas.

Vad kommer detta att kosta? I Norge har staten och hälften av kommunerna betalat ut individuell ersättning till tidigare barnhems- och fosterhemsbarn som vanvårdats och utsatts för övergrepp. Kommunernas ersättningsnivåer varierar från kommun till kommun, i spannet från 100 000 till 750 000 NKR. Den statliga ersättningen kan vara upp till 300 000 NKR. Kommunerna har betalat ut 1,3 miljarder till 2 637 barnhemsbarn, i snitt 493 000. Statens sivilrettsforvaltning (tidigare Justissekretariatene) behandlade 2007-2009 1 868 ansökningar om statlig ersättning. Snittersättningen låg mellan 170 000 och 200 000 NKR, och totalsumman uppskattningsvis 350 miljoner NKR. Antalet ansökningar minskar nu i Norge. Sammantaget har ersättningarna till drygt 2 000 barnhems- och fosterhemsbarn i Norge kostat mellan 1,6 och 1,7 miljarder NKR.

Ersättningsnivåer som de i Norge är inte oskäligt höga. Vanvården inom den svenska barnvården handlar om att barn, som samhället skulle skydda, har utsatts för fysiska, emotionella och sexuella övergrepp som i många fall pågått i årtal. Barnen har varit utlämnade åt förövarna på obestämd tid utan möjlighet att få rättelse. Samhället har försummat att skydda dessa barn. Barnens lidande går inte att mäta i pengar, lika lite som annat lidande. Men staten har som praxis att i andra sammanhang ge ersättning för lidande. Som exempel får den som varit frihetsberövad, men sedan frikänns, ersättning av staten för lidande. Normalbeloppet vid ersättning för lidande till följd av frihetsberövande uppgick 2008 till 20 000 första månaden, och därefter 15 000 per månad (Justitiekanslerns beslut 2008.02.28, diariernr 7218-07-41). År 2006 fick en poliskommissarie som suttit frihetsberövad 11 månader 350 000 i ersättning för lidande (Justitiekanslerns beslut 2006.08.17, diariernr 2683-06-41). I ljuset av detta kan ersättningsnivåer som de i Norge inte anses oskäligt höga.

I Sverige kommer runt tusen vanvårdade att intervjuas av Vanvårdsutredningen. Ytterligare några hundra har hört av sig efter att tidsfristen för anmälan till intervju gick ut den 1 mars 2009. Vi kan räkna med ett mörkertal här, kanske uppgående till dubbla det antal vanvårdade som idag är kända av Vanvårdsutredningen. Men vi kan också anta att det finns ett antal som inte kommer att ansöka om kompensation.

Med ersättningsnivåer ungefär som i Norge (vi bortser här från valutaskillnaden) skulle kostnaden för den individuella kompensationen åt 2 000 personer komma att uppgå till runt 1,4 miljarder SKR, för 4 000 personer runt 2,8 miljarder SKR. Kostnaden kommer att behöva slås ut på flera år, eftersom behandlingen av ansökningarna kommer att ta tid. I Norge tar det idag drygt 12 månader att få ett fall behandlat, tidigare var väntetiden 18 månader. Sammantaget pekar detta mot en kostnad för den individuella kompensationen på 0,5-1,0 miljarder per år under en femårsperiod.

Den kollektiva kompensationen

Den *kollektiva* kompensationen består av dokumentation, minneshantering, forskning, försörjningsåtgärder, samt stöd åt vanvårdade. Den kollektiva kompensationen har både konfidentiella och offentliga inslag.

- En instans inrättas för fortsatt insamlande av berättelser och dokumentation. Dessa berättelser och dokument ska behandlas konfidentiellt. Förslagsvis lämnas detta uppdrag åt Riksarkivet, där Vanvårdsutredningens material kommer att arkiveras.
- Vid landets f.d. barnhem ska plaketter eller annan minnesdokumentation uppsättas av de huvudmän som en gång drev barnhemmen. Huvudmännen (stat, landsting, kommuner, organisationer) ska överlägga med de tidigare barnhemsbarnen om hur minnesdokumentationen ska utformas.
- Ett permanent barnhemsmuseum ska inrättas i en större svensk stad (Stockholm, Göteborg eller Malmö). Museet ska skildra barnhemsinstitutionen under 1800- och 1900-talen, inklusive förekomsten av vanvård.
- Forskning kring samhällets omhändertagande av barn, dels i historiskt perspektiv och dels i nutida praktik, ska finansieras genom extra anslag. Vi föreslår att regeringen för dessa två forskningsområden anslår 50 miljoner SKR vardera åt Vetenskapsrådet (VR) och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS), att användas under den närmaste sex- eller nioårsperioden. I regleringsbrev ska klargöras att dessa extra anslag inte får minska de ordinarie anslagen till forskning om barn.
- Socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens stöd åt vanvårdade. Många vanvårdade upplever att socialtjänsten och hälso- och sjukvården inte tar deras stöd- eller rehabiliteringsbehov på allvar. Det kan gälla ekonomiska, psykiska och andra hälsomässiga, studierelaterade eller andra områden där de vanvårdade till följd av vanvården blivit sämre lottade. Vi föreslår att regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur kommunernas socialtjänster och hälso- och sjukvården ska möta vuxna tidigare barnhems- och fosterhemsbarn med behov av stöd och rehabilitering till följd av vanvård, försummelse och övergrepp under tiden som omhändertagna.
- Flera hundratusen vuxna har varit omhändertagna som barn. Dessa har varit en osynlig grupp i samhället, men har de senaste åren börjat organisera sig. Inom denna grupp finns personer med speciella problem till följd av vanvård och övergrepp. Det är av vikt att denna grupp blir uppmärksammas och hörd i samhället. Det är också av vikt att samhällsorganisationer får möjlighet att göra en insats för dagens omhändertagna barn. Vi föreslår därför att regeringen i regleringsbrev till Socialstyrelsen gör ”tidigare och nuvarande omhändertagna barn” till ett prioriterat område vid bidragsgivning till sociala organisationer.
- Försoningsarbete. Det samhälle som brast när det iklädde sig föräldrarnas roll och de barn som fick lida för detta måste mötas och söka försoning. En eller flera centrala sammankomster (seminarier eller konferenser) bör hållas för detta ändamål. Sammankomster kan också hållas i kommuner. Vid dessa sammankomster ska parterna kunna mötas, offentligt eller konfidentiellt, för att lyssna till varandra, försöka förstå och försöka försonas. Det är av största vikt att de vanvårdade får delta i utformningen av dessa sammankomster för försoningsarbete. Resultaten av detta försoningsarbete ska på olika sätt publiceras för allmänheten.

Vad kommer detta att kosta? Kostnaden för den kollektiva kompensationen är svår att beräkna, men ligger under kostnaden för den individuella kompensationen.

- Insamlande av berättelser till Riksarkivet kan högt räknat kräva en halvtidstjänst, dvs. 0,25 miljoner per år.
- Minnesdokumentation vid barnhem kan kanske, högt räknat, kosta 0,25 miljoner per år under en 2-årsperiod.

- En barnhemsmuseum, med utställnings- och arbetslokaler, personal, magasin, arkiv, bibliotek, osv., kan kanske initialt kosta 40-50 miljoner under en 5-årsperiod. Barnhemsmuseet kan med fördel förläggas till den stad som är villig att bidra med en del av kostnaden.
- Forskningen föreslås kosta 100 miljoner utslaget på en sex- eller nioårsperiod. (För kostnadsberäkningen nedan antas 66 miljoner de första fem åren.)
- Kostnaden för Socialstyrelsen att utfärda riktlinjer kan högt räknat gå på 0,5 miljoner. De åtgärder som socialtjänsterna och hälso- och sjukvården med sådana riktlinjer åläggs är sådant som de enligt lag (bl.a. Socialtjänstlagen) är skyldiga att tillhandahålla och kostnadsberäknas därför inte här.
- Kostnaderna för Socialstyrelsens anslag till sociala organisationer som arbetar med nuvarande och tidigare omhändertagna barn kan kanske gå på 3 miljoner per år. Det bör kunna finansieras genom omfördelning inom Socialstyrelsens nuvarande budget, eller med extra anslag i statsbudgeten.
- En eller flera centrala sammankomster för försoningsarbete kan möjligen kosta 1,5 miljoner.
- Kostnaden för förtroendekommittén beräknas till 0,25 miljon per år.
- Kostnaden för upprättelseavdelningen och två tremannanämnder beräknas till 5 miljoner per år.

Sammantaget ger detta en kostnad för den kollektiva kompensationen på 151 miljoner SKR under en femårsperiod. Ser vi på längre sikt så kan den kollektiva kompensationen sammanlagt kosta 250 miljoner SKR under en tioårsperiod.

Vad kostar hela gottgörelsen?

Väger vi samman individuell och kollektiv kompensation, så får vi en sammanlagd kostnad för gottgörelsen på uppskattningsvis 2,0-4,0 miljarder SKR under en period av 5 år.

Detta är i budgetsammanhang ingen stor summa. Statens utgifter under de fem åren 2003-2008 uppgick till sammanlagt 4 139 miljarder. Hela den offentliga sektorns utgifter uppgick under samma period till 7 421 miljarder. (Budgetpropositionen för 2010, Bilaga 2, Tab. 16, 17.) Det bör därför inte föreligga några ekonomiska svårigheter för regeringen att under en 5-årsperiod hitta utrymme för att erbjuda de vanvårdade en sådan gottgörelse vi här föreslår.

Att ge en verklig upprättelse till dem som vanvårdats och utsatts för övergrepp i samhällets regi måste få kosta. Att av ekonomiska skäl avstå från att kompensera de som vanvårdats är inte anständigt.

Alla parter borde kunna enas om att genomföra en sådan upprättelse som här beskrivits.

Stockholm 28 juni 2010

Riksförbundet för Samhällets Styvbarn

Förbundsstyrelsen